

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 2 marca 2023 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości – Współpraca wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych – Dyrektywa 2014/41/UE – Europejski nakaz dochodzeniowy – Artykuł 1 ust. 1 – Pojęcie „organu wymiaru sprawiedliwości” – Artykuł 2 lit. c) – Pojęcie „organu wydającego” – Nakaz wydany przez organ podatkowy bez zatwierdzenia przez sędziego lub prokuratora – Organ podatkowy wykonujący prawa i obowiązki prokuratury w dochodzeniu karnoskarbowym

W sprawie C-16/22

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Oberlandesgericht Graz (wyższy sąd krajowy w Grazu, Austria) postanowieniem z dnia 21 grudnia 2021 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 6 stycznia 2022 r., w postępowaniu w sprawie uznania i wykonania europejskiego nakazu dochodzeniowego dotyczącego:

MS,

przy udziale:

Staatsanwaltschaft Graz,

Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Düsseldorf,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: K. Jürimäe (sprawozdawczyni), prezes izby, M. Safjan, N. Piçarra, N. Jääskinen i M. Gavalec, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Richard de la Tour,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu MS – J. Herbst, Rechtsanwalt,

* Język postępowania: niemiecki.

- w imieniu rządu austriackiego – A. Posch, J. Schmoll i M.-T. Rappersberger, w charakterze pełnomocników,
 - w imieniu rządu niemieckiego – J. Möller, P. Busche, M. Hellmann i D. Klebs, w charakterze pełnomocników,
 - w imieniu Komisji Europejskiej – S. Grünheid i M. Wasmeier, w charakterze pełnomocników,
- podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 1 ust. 1 akapit pierwszy oraz art. 2 lit. c) ppkt (i) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/41/UE z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie europejskiego nakazu dochodzeniowego w sprawach karnych (Dz.U. 2014, L 130, s. 1; sprostowania: Dz.U. 2015, L 143, s. 16; Dz.U. 2019, L 245, s. 9).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach wniosku o wykonanie w Austrii europejskiego nakazu dochodzeniowego dotyczącego MS, wydanego przez Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Düsseldorf (urząd ds. przestępstw podatkowych i dochodzeń podatkowych w Düsseldorfie, Niemcy) (zwany dalej „urzędem ds. przestępstw podatkowych w Düsseldorfie”).

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motyw 5–8 dyrektywy 2014/41 mają następujące brzmienie:
 - „(5) [...] stało się jasne, że istniejące przepisy o gromadzeniu materiału dowodowego są zbyt rozdrobnione i zbyt skomplikowane. Dlatego konieczne jest nowe podejście.
 - (6) W programie sztokholmskim, przyjętym przez Radę Europejską w dniach 10–11 grudnia 2009 r., Rada Europejska uznała, że w dalszym ciągu należy dążyć do utworzenia kompleksowego systemu pozyskiwania dowodów w sprawach o charakterze transgranicznym, opartego na zasadzie wzajemnego uznawania. Rada Europejska zwróciła uwagę, że instrumenty obowiązujące obecnie w tej dziedzinie tworzą rozdrobniony system i że potrzebne jest nowe podejście – oparte na zasadzie wzajemnego uznawania, ale uwzględniające także elastyczność tradycyjnego systemu wzajemnej pomocy prawnej. Dlatego Rada Europejska zaapelowała o to, by zastąpić wszystkie istniejące instrumenty w tej dziedzinie – w tym decyzję ramową [Rady 2008/978/WSiSW z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie europejskiego nakazu dowodowego dotyczącego przedmiotów, dokumentów i danych, które mają zostać wykorzystane w postępowaniach w sprawach karnych (Dz.U. 2008, L 350, s. 72)] – kompleksowym systemem, który w jak najszerszym zakresie objąłby wszystkie rodzaje dowodów, przewidywałby terminy wykonania i w maksymalnym możliwym zakresie ograniczał podstawy odmowy.

- (7) To nowe podejście opiera się na jednym instrumencie, zwanym europejskim nakazem dochodzeniowym (END). END ma być wydawany w celu wezwania do przeprowadzenia w państwie wykonującym END (zwanym dalej »państwem wykonującym«) jednej lub więcej określonych czynności dochodzeniowych służących gromadzeniu materiału dowodowego. Obejmuje to również pozyskanie materiału dowodowego, którym organ wykonujący już dysponuje.
- (8) END powinien mieć wymiar horyzontalny i dlatego powinien dotyczyć wszystkich czynności dochodzeniowych mających na celu gromadzenie materiału dowodowego [...].
- 4 Artykuł 1 tej dyrektywy, zatytułowany „Europejski nakaz dochodzeniowy i obowiązek jego wykonania”, przewiduje w ust. 1 akapit pierwszy:
- „Europejski nakaz dochodzeniowy (END) to orzeczenie sądowe wydane lub zatwierdzone przez organ wymiaru sprawiedliwości jednego państwa członkowskiego (zwanego dalej »państwem wydającym«) w celu wezwania innego państwa członkowskiego (zwanego dalej »państwem wykonującym«) do przeprowadzenia jednej lub kilku określonych czynności dochodzeniowych w celu uzyskania materiału dowodowego zgodnie z niniejszą dyrektywą”.
- 5 Zgodnie z art. 2 wspomnianej dyrektywy, zatytułowanym „Definicje”:
- „Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:
- [...]
- c) »organ wydający« oznacza:
- (i) sędziego, sąd, sędziego śledczego lub prokuratora właściwego w danej sprawie; lub
- (ii) każdy inny właściwy organ określony przez państwo wydające i w danym przypadku wypełniający swoją funkcję organu dochodzeniowego w postępowaniu karnym, który jest w danej sprawie właściwy, by nakazać gromadzenie materiału dowodowego zgodnie z prawem krajowym. Dodatkowo zanim END zostanie przekazany organowi wykonującemu END, jest on zatwierdzany, po przeanalizowaniu jego zgodności z warunkami wydawania END zgodnie z niniejszą dyrektywą, w szczególności z warunkami określonymi w art. 6 ust. 1, przez sędziego, sąd, sędziego śledczego lub prokuratora w państwie wydającym. Jeżeli END został zatwierdzony przez organ wymiaru sprawiedliwości, organ ten może także być uznany za organ wydający do celów przekazania END.
- [...]”.
- 6 Artykuł 4 tej dyrektywy, zatytułowany „Rodzaje postępowań, w których można wydać END”, przewiduje:
- „END można wydać:
- a) w odniesieniu do postępowania karnego, które wszczął organ wymiaru sprawiedliwości lub które może zostać wszczęte przed organem wymiaru sprawiedliwości w sprawie o przestępstwo na mocy prawa państwa wydającego;

- b) w postępowaniu wszczętym przez organy administracji w związku z czynami zagrożonymi karą na mocy prawa krajowego państwa wydającego, gdyż stanowią naruszenie przepisów prawa, oraz gdy decyzja może skutkować wszczęciem postępowania przed sądem właściwym w szczególności w sprawach karnych;
- c) w postępowaniu wszczętym przez organy wymiaru sprawiedliwości w związku z czynami, które są zagrożone karą na mocy prawa krajowego państwa wydającego, gdyż stanowią naruszenie przepisów prawa, w przypadku gdy wydana decyzja może skutkować wszczęciem postępowania przed sądem właściwym w szczególności w sprawach karnych; oraz
- d) w związku z postępowaniami, o których mowa w lit. a), b) oraz c), odnoszącymi się do czynów zabronionych lub naruszeń prawa, za które osoba prawna może zostać pociągnięta do odpowiedzialności lub ukarana w państwie wydającym”.
- 7 Artykuł 33 dyrektywy 2014/41, zatytułowany „Powiadomienia”, w ust. 1 i 2 stanowi:
- „1. Do dnia 22 maja 2017 r. każde państwo członkowskie informuje Komisję [Europejską] o tym, co następuje:
- a) które organy (lub organ) są – zgodnie z jego prawem krajowym – organami właściwymi w myśl art. 2 lit. c) i d), w przypadku gdy jest ono państwem wydającym lub wykonującym;
- [...]
2. Każde państwo członkowskie może również przekazać Komisji wykaz niezbędnych dokumentów, których będzie wymagało na mocy art. 22 ust. 4”.
- 8 Zawarty w załączniku A do tej dyrektywy formularz obejmuje między innymi część K, w której należy wskazać w szczególności rodzaj organu, który wydał END, mianowicie organ wymiaru sprawiedliwości lub inny właściwy organ określony przez prawo państwa wydającego. Formularz ten zawiera również część L, w której należy w razie potrzeby wskazać dane organu wymiaru sprawiedliwości, który zatwierdził END.

Prawo niemieckie

- 9 W drodze powiadomienia dokonanego przez Stałe Przedstawicielstwo Republiki Federalnej Niemiec przy Unii Europejskiej w dniu 14 marca 2017 r. rzeczone państwo członkowskie, zgodnie z art. 33 ust. 1 i 2 dyrektywy 2014/41, wskazało:
- „W zależności od mających zastosowanie przepisów krajów związkowych dotyczących właściwości organami wydającymi i wykonującymi w Niemczech mogą być, po pierwsze, wszystkie organy wymiaru sprawiedliwości, w szczególności Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof [(prokurator generalny przy federalnym trybunale sprawiedliwości, Niemcy)], prokuratury, prokuratury generalne, Zentrale Stelle in Ludwigsburg [(centrala krajowych administracji wymiaru sprawiedliwości w Ludwigsburgu, Niemcy)] oraz wszystkie sądy właściwe w sprawach karnych.
- Po drugie, organami wydającymi i wykonującymi mogą być również organy administracji, które na podstawie prawa niemieckiego są właściwe do ścigania i karania wykroczeń.

Na podstawie art. 2 lit. c) [dyrektywy 2014/41] przewidziano, że w przypadku wniosków kierowanych do innego państwa członkowskiego Unii przez organy administracji wnioski te co do zasady podlegają zatwierdzeniu przez prokuraturę przy sądzie okręgowym, na którego obszarze właściwości organ administracji ma siedzibę. W drodze odstępstwa od powyższego kraje związkowe mogą przyznać właściwość do tego zatwierdzenia sądowi lub mogą uregulować w sposób stanowiący odstępstwo właściwość prokuratury do której zadań należy zatwierdzanie [...].

Wnioski pochodzące od niemieckich organów podatkowych, które na podstawie § 386 ust. 2 Abgabenordnung [(niemieckiej ordynacji podatkowej w wersji opublikowanej w dniu 1 października 2002 r.; BGBl. 2002 I, s. 3866; BGBl. 2003 I, s. 61)] samodzielnie prowadzą postępowania przygotowawcze, nie podlegają zatwierdzeniu przez organ wymiaru sprawiedliwości lub przez sąd. W takim wypadku, na podstawie § 399 ust. 1 niemieckiej ordynacji podatkowej i § 77 ust. 1 Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen [(ustawy o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych w wersji opublikowanej w dniu 27 czerwca 1994 r.; BGBl. 1994 I, s. 1537)] organy podatkowe wykonują prawa i obowiązki prokuratury i same działają w charakterze organu wymiaru sprawiedliwości w rozumieniu art. 2 lit. c) [dyrektywy 2014/41]”.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

- 10 Urząd ds. przestępstw podatkowych w Düsseldorfie prowadzi dochodzenie przeciwko MS o uchylanie się od płacenia podatków. Jest ona podejrzana o to, że jako członkini zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialności w okresie od 2015 r. do lutego 2020 r. nie zadeklarowała dochodów z działalności domu publicznego. Skutki podatkowe tego braku deklaracji sięgały około 1,6 mln EUR.
- 11 W ramach tego postępowania przygotowawczego urząd ten wydał europejski nakaz dochodzeniowy, który w dniu 23 lipca 2020 r. przekazał Staatsanwaltschaft Graz (prokuraturze w Grazu, Austria). Poprzez ten nakaz wspomniany urząd zwrócił się do prokuratury w Grazu o zabezpieczenie dokumentów z okresu od 1 stycznia 2015 r. do 28 lutego 2020 r. dotyczących dwóch rachunków bankowych założonych na nazwisko MS w jednym z banków położonych w Austrii.
- 12 W części K wspomnianego nakazu zaznaczono, że został on wydany przez „organ wymiaru sprawiedliwości”. W konsekwencji właściwy urząd nie wypełnił części L tego nakazu, w którym – w wypadku zatwierdzenia tego nakazu przez organ wymiaru sprawiedliwości – należy podać dane tego organu.
- 13 Z postanowienia odsyłającego wynika, że zgodnie z Strafprozessordnung (austriackim kodeksem postępowania karnego) bank może zostać zobowiązany do udzielenia informacji dotyczących rachunków bankowych i przekazania dokumentów dotyczących tych rachunków w ramach czynności dochodzeniowej zarządzanej przez prokuraturę za zgodą sądu.
- 14 Postanowieniem wydanym w dniu 5 sierpnia 2020 r. na wniosek prokuratury w Grazu Haft- und Rechtsschutzrichterin (sędzia ds. zatrzymań i ochrony prawnej) przy Landesgericht für Strafsachen Graz (sądzie krajowym ds. karnych w Grazu, Austria) wyraził zgodę na wykonanie europejskiego nakazu dochodzeniowego, o którym mowa w pkt 11 niniejszego wyroku. W dniu 7 sierpnia 2020 r. prokuratura w Grazu zarządziła wykonanie żądanej czynności.

- 15 MS wniosła do Oberlandesgericht Graz (wyższego sądu krajowego w Grazu, Austria), będącego sądem odsyłającym, zażalenie na postanowienie z dnia 5 sierpnia 2020 r. MS podnosi przed tym sądem, że urząd ds. przestępstw podatkowych w Düsseldorfie nie jest ani „organem wymiaru sprawiedliwości” w rozumieniu art. 1 ust. 1 dyrektywy 2014/41, ani „organem wydającym” w rozumieniu art. 2 lit. c) tej dyrektywy. Urząd ten nie jest więc jej zdaniem właściwy do wydania europejskiego nakazu dochodzeniowego.
- 16 Sąd odsyłający podkreśla, że powinien rozstrzygnąć kwestię dopuszczalności wykonania europejskiego nakazu dochodzeniowego wydanego przez urząd ds. przestępstw podatkowych w Düsseldorfie. Wyjaśnia on, że nakaz ten nie został zatwierdzony przez organ wymiaru sprawiedliwości, co przewiduje art. 2 lit. c) ppkt (ii) dyrektywy 2014/41, jeżeli organ wydający jest organem innym niż sędzia, sąd, sędzia śledczy lub prokurator właściwy w danej sprawie. Niezbędne jest zatem jego zdaniem ustalenie, czy organ podatkowy, zgodnie z prawem niemieckim upoważniony do wykonywania praw i obowiązków prokuratury w przypadku pewnych określonych przestępstw, można zrównać z „organem wymiaru sprawiedliwości” w rozumieniu art. 1 ust. 1 tej dyrektywy i z „prokuratorem” w rozumieniu art. 2 lit. c) ppkt (i) tej dyrektywy.
- 17 Zdaniem tego sądu na przeszkodzie takiemu zrównaniu stoją argumenty wywodzone z brzmienia i racji bytu tych przepisów zgodnie z ich wykładnią dokonaną przez Trybunał w wyroku z dnia 8 grudnia 2020 r., Staatsanwaltschaft Wien (Sfałszowane polecenia przelewu) (C-584/19, EU:C:2020:1002) i przez rzecznika generalnego M. Camposa Sáncheza-Bordonę w opinii w sprawie Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Münster (C-66/20, EU:C:2021:200).
- 18 W tym kontekście podkreśla on, że pozycja instytucjonalna organu podatkowego, który nie jest wymieniony w wykazie organów wymiaru sprawiedliwości zawartym w art. 2 lit. c) ppkt (i) dyrektywy 2014/41 jako organ wydający, różni się istotnie od pozycji prokuratury, wymienionej w tym wykazie.
- 19 Tak więc w odróżnieniu od prokuratury organ podatkowy jest jednostką administracji stanowiącą część władzy wykonawczej, właściwą w sprawach podatkowych i wchodzącą w skład hierarchicznej struktury niemieckiego ministerstwa finansów, której nie przysługuje jakakolwiek samodzielność, niezależność i swoboda działania. Posiada ona uprawnienie do samodzielnego prowadzenia dochodzenia jedynie w odniesieniu do pewnych określonych przestępstw i to jedynie do chwili, gdy sama przekaże prokuraturze lub gdy prokuratura przejmie taką sprawę, co jest możliwe w każdej chwili i bez szczególnego powodu. Gdy postępowanie przygotowawcze prowadzi prokuratura, organowi podatkowemu przysługują jedynie prawa i obowiązki takie same jak te, które posiada policja. Gdy organ podatkowy prowadzi postępowanie przygotowawcze samodzielnie, jedynie „wykonuje” prawa i obowiązki przysługujące prokuraturze w postępowaniu przygotowawczym, lecz ich nie posiada.
- 20 Kontrastuje z tym pozycja instytucjonalna prokuratury, cechująca się tym, że występuje ona przed sądami jako gwarant legalności, rzeczywiście uczestniczy w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości i służy interesowi ogólnemu w przestrzeganiu prawa.
- 21 Sąd odsyłający przyznaje jednak, że możliwe jest również uznanie, że gdy organ podatkowy wykonuje prawa i obowiązki prokuratury, winien być traktowany na równi z „organem wymiaru sprawiedliwości” i z „organem wydającym” w rozumieniu, odpowiednio, art. 1 ust. 1 i art. 2 lit. c) ppkt (i) dyrektywy 2014/41.

- 22 Z wyroku z dnia 8 grudnia 2020 r., Staatsanwaltschaft Wien (Sfałszowane polecenia przelewu) (C-584/19, EU:C:2020:1002, pkt 51, 56–73) wynika bowiem, że jedyny warunek zakwalifikowania podmiotu wskazanego w art. 2 lit. c) ppkt (i) dyrektywy 2014/41 jako „organ wydającego” jest związany z właściwością w danej sprawie i właściwością do wydania europejskiego nakazu dochodzeniowego z poszanowaniem gwarancji przewidzianych w tej dyrektywie.
- 23 W tych okolicznościach Oberlandesgericht Graz (wyższy sąd krajowy w Grazu) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy art. 1 ust. 1 zdanie pierwsze i art. 2 lit. c) ppkt (i) [dyrektywy 2014/41] należy interpretować w ten sposób, że za »organ [wymiaru sprawiedliwości]« i »organ wydający« w rozumieniu tych przepisów należy uznać również niemiecki Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung (urząd skarbowy do spraw przestępstw podatkowych i dochodzeń podatkowych), który na podstawie przepisów krajowych jest upoważniony do wykonywania praw i obowiązków prokuratury w odniesieniu do określonych przestępstw?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 24 Poprzez swoje jedyne pytanie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 1 ust. 1 akapit pierwszy i art. 2 lit. c) ppkt (i) dyrektywy 2014/41 należy interpretować w ten sposób, że organ podatkowy państwa członkowskiego, który, będąc częścią władzy wykonawczej, prowadzi zgodnie z prawem krajowym w sposób samodzielny dochodzenia karnoskarbowe, zamiast prokuratury i wykonując przysługujące jej prawa i obowiązki, może zostać uznany za „organ wymiaru sprawiedliwości” i za „organ wydający” w rozumieniu, odpowiednio, pierwszego i drugiego z tych przepisów.
- 25 Na potrzeby dokonania wykładni tych przepisów należy uwzględnić nie tylko ich brzmienie, lecz także ich kontekst oraz cele regulacji, której część stanowią [zob. podobnie wyrok z dnia 8 grudnia 2020 r., Staatsanwaltschaft Wien (Sfałszowane polecenia przelewu), C-584/19, EU:C:2020:1002, pkt 49 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 26 W pierwszej kolejności, jeżeli chodzi o wykładnię literalną, należy przypomnieć, że art. 1 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy 2014/41 definiuje europejski nakaz dochodzeniowy jako orzeczenie sądowe wydane lub zatwierdzone przez organ wymiaru sprawiedliwości jednego państwa członkowskiego w celu wezwania innego państwa członkowskiego do przeprowadzenia jednej lub kilku określonych czynności dochodzeniowych w celu uzyskania materiału dowodowego zgodnie z tą dyrektywą.
- 27 Użyte w tym przepisie pojęcie „organu wymiaru sprawiedliwości” nie zostało w nim zdefiniowane. Przepis ten należy zatem interpretować w związku z innymi przepisami dyrektywy 2014/41, a w szczególności z jej art. 2 lit. c).
- 28 Ten ostatni przepis definiuje, co należy rozumieć, do celów wspomnianej dyrektywy, przez „organ wydający”. I tak zgodnie z art. 2 lit. c) ppkt (i) rzeczony dyrektywy organem wydającym jest „sędzia, sąd, sędzia śledczy lub prokurator właściwy w danej sprawie”. Zgodnie z art. 2 lit. c) ppkt (ii) tej samej dyrektywy organem wydającym jest również „każdy inny właściwy organ określony przez państwo wydające i w danym przypadku wypełniający swoją funkcję organu dochodzeniowego w postępowaniu karnym, który jest w danej sprawie właściwy, by nakazać gromadzenie materiału dowodowego zgodnie z prawem krajowym”. Ponadto z tego ostatniego

przepisu wynika, że w przypadku gdy europejski nakaz dochodzeniowy zostaje wydany przez taki „inny organ”, musi on przed przekazaniem go organowi wykonującemu zostać zatwierdzony przez organ wymiaru sprawiedliwości, czyli sędziego, sąd, sędziego śledczego lub prokuratora w państwie wydającym.

- 29 Z jasnego brzmienia art. 2 lit. c) dyrektywy 2014/41 wynika zatem, że przepis ten dokonuje rozróżnienia między dwiema kategoriami organów wydających, o których mowa, odpowiednio, w ppkt (i) i (ii) tej dyrektywy.
- 30 I tak art. 2 lit. c) ppkt (i) tej dyrektywy wyraźnie wskazuje jako „organy wydające” sędziów, sądy, sędziów śledczych lub prokuratorów, pod jednym warunkiem, że są oni właściwi w danej sprawie [zob. podobnie wyrok z dnia 8 grudnia 2020 r., Staatsanwaltschaft Wien (Sfałszowane polecenia przelewu), C-584/19, EU:C:2020:1002, pkt 50, 51].
- 31 Te cztery organy mają tę wspólną cechę, że wszystkie mogą uczestniczyć w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości [zob. analogicznie wyrok z dnia 27 maja 2019 r., OG i PI (Prokuratury w Lubece i w Zwickau), C-508/18 i C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, pkt 60]. Ponadto zgodnie z tą oceną, jak wynika z art. 2 lit. c) ppkt (ii) dyrektywy 2014/41, są one kwalifikowane jako „organy wymiaru sprawiedliwości” w rozumieniu tej dyrektywy.
- 32 Ponadto, jak wynika z samego brzmienia art. 2 lit. c) ppkt (i) dyrektywy 2014/41, a w szczególności z użycia spójnika „lub”, przepis ten wymienia w sposób wyczerpujący te cztery organy.
- 33 Wykładnia ta znajduje potwierdzenie w art. 2 lit. c) ppkt (ii) tej dyrektywy, który przewiduje, że w zakres pojęcia „organu wydającego” wchodzi jeszcze druga kategoria organów. Kategoria ta obejmuje każdy organ „inny” niż te, o których mowa w art. 2 lit. c) ppkt (i) wspomnianej dyrektywy, pod warunkiem że taki organ jest właściwy, by wypełniać funkcję organu dochodzeniowego w postępowaniu karnym [zob. podobnie wyrok z dnia 16 grudnia 2021 r., Spetsializirana prokuratura (Dane o ruchu i o lokalizacji), C-724/19, EU:C:2021:1020, pkt 29]. Europejski nakaz dochodzeniowy wydany przez taki organ przed przekazaniem go organowi wykonującemu powinien zostać zatwierdzony przez „organ wymiaru sprawiedliwości” objęty zakresem art. 2 lit. c) ppkt (i) tej dyrektywy.
- 34 W konsekwencji zawarte w art. 2 lit. c) ppkt (ii) dyrektywy 2014/41 odniesienie do „każdego innego [...] organu” wyraźnie wskazuje, że każdy organ, który nie jest sędzią, sądem, sędzią śledczym lub prokuratorem, o których mowa w art. 2 lit. c) ppkt (i) tej dyrektywy, należy oceniać w świetle art. 2 lit. c) ppkt (ii) wspomnianej dyrektywy. Organ inny niż organ wymiaru sprawiedliwości, taki jak organ administracji, może zatem wchodzić w zakres pojęcia „organu wydającego” w rozumieniu art. 2 lit. c) ppkt (ii) dyrektywy 2014/41 na warunkach przypomnianych w pkt 33 niniejszego wyroku.
- 35 Wynika stąd, że art. 2 lit. c) tej dyrektywy odzwierciedla w ppkt (i) i (ii) rozróżnienie, nierozdzielnie związane z zasadą podziału władz charakteryzującą funkcjonowanie państwa prawnego, między władzą sądowniczą a władzą wykonawczą. I tak za organy wymiaru sprawiedliwości tradycyjnie uznawane są organy uczestniczące w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości, w odróżnieniu, w szczególności, od organów administracyjnych lub służb policji, które należą do władzy wykonawczej (zob. podobnie wyrok z dnia 10 listopada 2016 r., Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, pkt 35).

- 36 Z powyższego wynika, że z uwagi na swoje brzmienie art. 2 lit. c) dyrektywy 2014/41 rozróżnia dwie kategorie organów wydających, które wzajemnie się wykluczają. Sytuację każdego organu, który nie został wyraźnie wymieniony w wykazie zawartym w ppkt (i) tego przepisu, należy zbadać w świetle jego ppkt (ii).
- 37 I tak organy podatkowe państw członkowskich nie znajdują się wśród organów wymienionych enumeratywnie w ppkt (i) tego przepisu. Należy zatem uznać je za organy wydające w rozumieniu art. 2 lit. c) ppkt (ii) tej dyrektywy, o ile spełnione są warunki przewidziane w tym przepisie.
- 38 W drugiej kolejności kontekst, w jaki wpisuje się art. 2 lit. c) dyrektywy 2014/41, a także jej cel, również przemawiają za wykładnią literalną tego przepisu przedstawioną w pkt 36 niniejszego wyroku.
- 39 Co się tyczy wykładni kontekstowej, należy bowiem, po pierwsze, zauważyć, że art. 4 dyrektywy 2014/41, który określa rodzaje postępowań, w których można wydać europejski nakaz dochodzeniowy, wskazuje w tym względzie zarówno postępowania wszczęte przez „organ wymiaru sprawiedliwości”, jak i postępowania wszczęte przez „organy administracji”. Artykuł ten potwierdza zatem znaczenie rozróżnienia między tymi dwoma rodzajami organów w ramach prawnych ustanowionych przez tę dyrektywę, a w szczególności w jej art. 2 lit. c).
- 40 Po drugie, z lektury całości przepisów zawartych w art. 1 ust. 1 akapit pierwszy i w art. 2 lit. c) dyrektywy 2014/41 wynika, że wydanie europejskiego nakazu dochodzeniowego, który jest orzeczeniem sądowym, wymaga w każdym wypadku interwencji organu wymiaru sprawiedliwości. Decyzja taka powinna bowiem zostać albo wydana przez sam taki organ, albo – jeżeli została wydana przez „inny organ” w rozumieniu art. 2 lit. c) ppkt (ii) tej dyrektywy – przez niego zatwierdzona.
- 41 Podobnie jak brzmienie tych przepisów, ich kontekst prowadzi do wyraźnego rozróżnienia między organami wymiaru sprawiedliwości a innymi organami mogącymi wydać europejski nakaz dochodzeniowy.
- 42 Jeżeli chodzi o cel dyrektywy 2014/41, należy przypomnieć, że jak wynika z jej motywów 5–8, celem tej dyrektywy jest zastąpienie istniejących przed jej przyjęciem rozdrobnionych i skomplikowanych przepisów o gromadzeniu materiału dowodowego w sprawach karnych o charakterze transgranicznym poprzez ustanowienie uproszczonego i bardziej wydajnego systemu opartego na jednym instrumencie, zwanym „europejskim nakazem dochodzeniowym”, aby uprościć i przyspieszyć współpracę sądową, co ma przyczynić się do realizacji wyznaczonego Unii celu, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, opierającej się na wysokim stopniu zaufania między państwami członkowskimi [wyrok z dnia 16 grudnia 2021 r., Spetsializirana prokuratura (Dane o ruchu i o lokalizacji), C-724/19, EU:C:2021:1020, pkt 36 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 43 W tym względzie należy zauważyć, że cel dotyczący uproszczonej i skutecznej współpracy między państwami członkowskim wymaga prostej i jednoznacznej identyfikacji organu, który wydał europejski nakaz dochodzeniowy, w celu ustalenia, czy taki nakaz powinien podlegać zatwierdzeniu przez organ wymiaru sprawiedliwości zgodnie z art. 2 lit. c) ppkt (ii) dyrektywy 2014/41. Wykładnia przedstawiona w pkt 36 niniejszego wyroku, zgodnie z którą dwie kategorie

organów wydających w rozumieniu art. 2 lit. c) tej dyrektywy wzajemnie się wykluczają, umożliwia osiągnięcie tego celu, ponieważ pozwala na jednoznaczne ustalenie, czy organ wydający wchodzi w zakres stosowania ppkt (i), czy ppkt (ii) tego przepisu.

- 44 Z powyższego wynika, że zarówno brzmienie art. 2 lit. c) dyrektywy 2014/41, jak i kontekst, w jaki wpisuje się ten przepis, oraz cel realizowany przez tę dyrektywę stoją na przeszkodzie przedstawionej przez rządy austriacki i niemiecki wykładni funkcjonalnej, zgodnie z którą w sytuacji gdy na mocy prawa krajowego organ podatkowy wykonuje prawa i obowiązki przysługujące prokuratorowi, organ ten należy traktować na równi z tym prokuratorem, a tym samym uznać go za „organ wydający” w rozumieniu art. 2 lit. c) ppkt (i) wspomnianej dyrektywy.
- 45 Wykładnia ta skutkowałaby bowiem tym, że organ podatkowy należałby, w zależności od ram prawnych, w których wykonuje swoje uprawnienia, do organów wydających nakaz, o których mowa albo w art. 2 lit. c) ppkt (i) dyrektywy 2014/41, albo w jej art. 2 lit. c) ppkt (ii). Ponadto wspomniana wykładnia prowadziłaby do zatarcia dokonanego w tej dyrektywie wyraźnego rozróżnienia między organami wymiaru sprawiedliwości a organami administracyjnymi. W sytuacji gdy taki organ administracji podlegałby pierwszemu z tych przepisów, skutkowałaby ona ponadto umożliwieniem wydania europejskiego nakazu dochodzeniowego przez organ podatkowy należący do władzy wykonawczej bez jakiegokolwiek interwencji ze strony organu wymiaru sprawiedliwości. Przyjęcie takiego stanowiska prowadziłoby zatem do braku pewności prawa i mogłoby skomplikować system wdrażania europejskiego nakazu dochodzeniowego, a tym samym zagrozić wprowadzeniu uproszczonego i skutecznego systemu współpracy między państwami członkowskimi w sprawach karnych.
- 46 W świetle wszystkich powyższych rozważań, na przedłożone Trybunałowi pytanie należy udzielić następującej odpowiedzi: art. 1 ust. 1 akapit pierwszy i art. 2 lit. c) ppkt (i) dyrektywy 2014/41 należy interpretować w ten sposób, że:
- organ podatkowy państwa członkowskiego, który będąc częścią władzy wykonawczej, prowadzi zgodnie z prawem krajowym w sposób samodzielny dochodzenia karnoskarbowe, zamiast prokuratury i wykonując przysługujące jej prawa i obowiązki, nie może zostać uznany za „organ wymiaru sprawiedliwości” i za „organ wydający” w rozumieniu, odpowiednio, pierwszego i drugiego z tych przepisów;
 - taki organ może natomiast wchodzić w zakres pojęcia „organu wydającego” w rozumieniu art. 2 lit. c) ppkt (ii) wspomnianej dyrektywy, o ile spełnione są warunki przewidziane w tym przepisie.

W przedmiocie kosztów

- 47 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionych przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 1 ust. 1 akapit pierwszy oraz art. 2 lit. c) ppkt (i) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/41/UE z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie europejskiego nakazu dochodzeniowego w sprawach karnych

należy interpretować w ten sposób, że:

- organ podatkowy państwa członkowskiego, który będąc częścią władzy wykonawczej, prowadzi zgodnie z prawem krajowym w sposób samodzielny dochodzenia karnoskarbowe, zamiast prokuratury i wykonując przysługujące jej prawa i obowiązki, nie może zostać uznany za „organ wymiaru sprawiedliwości” i za „organ wydający” w rozumieniu, odpowiednio, pierwszego i drugiego z tych przepisów;**
- taki organ może natomiast wchodzić w zakres pojęcia „organu wydającego” w rozumieniu art. 2 lit. c) ppkt (ii) wspomnianej dyrektywy, o ile spełnione są warunki przewidziane w tym przepisie.**

Podpisy